

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacției
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edite	„FOAIA DIECESANĂ“
” ” ” pe 1/2 an 5 ”	etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150	fară banii de prenumerațiune și inserțiunile la
” România și străinătate pe an 14 franci	de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor.	ADMINISTRAȚIUNEA
” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”	de aci în sus 10 coroane	Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

Participarea la cultul dumnezeesc public

— Îndegetări catihetice —

Creștinul adevărat iubește pe Dumnezeu, crede și sporează în el, dar totodată își arată credința, iubirea și speranța prin o viață cucernică și prin acte corespunzătoare venerațiunii lui Dumnezeu. Actele acestei venerațiuni sunt rugăciunile, cântările și ceremoniile cele sante, cari toate la oaltă formează cultul dumnezeesc. Acest cult este privat și public. De cultul public se țin *laudele* (vecernia, utrenia etc.) și *santa liturgie*, ce se plinesc în santa biserică și la cari au să participe toți credincioșii.

Participarea la serviciile cultului public, mergea la biserică, contribuie foarte mult la dezvoltarea și întărirea sentimentului religios-moral al școlariilor, dar numai atunci, când aceștia iau parte activă la serviciile dumnezești și o viață adevărat bisericască.

Dară ca școlarii — și peste tot vorbind credincioșii nostri — să fie în stare a participa activ la serviciile divine și să ducă o viață bisericască, trebuiesc crescuți anume spre acest scop.

Bază acestei creșteri se pune în casa părintească.

După ce copiii au oare care idei despre Dumnezeu și raportul dintre Dumnezeu și om, după ce sunt introduși în rugăciuni și poate și în cântarea bisericască, părinții spun copiilor, că biserica, casa lui Dumnezeu, este cel mai potrivit loc, unde omul poate arăta iubirea, mulțămirea și dorințele sale Tatălui corespunzător. În biserică prin rugăciuni, cântări și alte ceremonii religioase omul se pune în atingere cu Dumnezeu, care ascultă și împlinește rugăciunilor oamenilor buni etc.

Spunându-li-se copiilor acestea, în ei se deșteaptă dorința de a merge la biserică, a se ruga și a cânta întrânsa.

Pusă această bază, educațiunea școlariilor pentru cercetarea bisericii se continuă mai de parte în școală.

În școală se crește ei prin învățarea metodică a rugăciunilor și cântărilor liturgice, prin explicarea serviciilor divine în genere și a santei liturgii în spețial.

Abstrăgând dela propunerea rugăciunilor și cântărilor cu privire la *explicarea serviciilor divine* observăm următoarele:

Dejă copiilor din clasa primă li-se propun momentele mai însemnate din viața lui Isus, ca nașterea, botezul, patimele și învierea, înălțarea la cer. Aceste momente se repetesc și amplifică în clasa a doua și a treia. Biserica încă le sârbează regulat în fie care an. Chiar fără îndrumări spețiale din partea învățătorului, repetirea acestor momente fac pe școlari, să *observe*, că fie care an școlar este totodată și un an bisericesc și că anul bisericesc constă din aniversarea anumitelor momente din viața lui Isus. Paralel cu percurgerea istorioarelor bisericesti și explicarea pericopelor evangeliilor, apoi cu citirea vieții sântilor mai însemnați, ce se practică începând dela clasa a patra, merge și dezvoltarea anului bisericesc prin intercalarea de momente noi din viața sântilor și a bisericii.

Mai departe, cercetând școlarii biserica și fiind acolo atenți la serviciile dumnezești, fără a li se atrage luarea aminte, ei *constatează* din an în an, că între cele învățate în școală și între cele auzite și văzute în biserică există oare care legătură. Persoanele, rugăciunile, cântările ba chiar și singuraticile acte liturgice și obiectele aparținătoare cultului dumnezeesc aduc aminte copiilor de Isus, de apostoli și evangeliști, de învățăturile și viața lor.

Toate observările și constatările aceste, cari privesc timpul bisericesc, persoanele locul, lucru-

rile și diferitele forme liturgice, servesc ca bază, dela care pornește esplicarea cultului divin.)

La explicarea cultului dumnezeesc se procedează în școală poporală așa: Învățătorul-catihet își îndrumă școlarii a observa cu mare atențiune tot, ce se petrece în biserică în decursul serviciului divin, și tot odată a constată cari părți din acel serviciu le par cunoscute fie după cuprins fie după formă. Aceste îndrumări nu numai că fac pe școlari să fie atenți în biserică, ci tot odată îi dădau a urmări cu interes mersul serviciului, a cerceta cu drag biserica, a fi cucernici. Se înțelege, că față de școlarii neascultători, dacă nu ajunge sfatul și îndemnul, se iau dispoziții mai severe. Controlarea, dacă școlarii au fost de fapt atenți la săvârșirea serviciilor ascultate sau nu, se face în oarele de Religione prin întrebări despre ceea ce ei au văzut și auzit în biserică, despre cuprinsul evangeliilor, predicelor, troparelor etc. Esperințele aduse din biserică despre singuratiche acte liturgice se leagă apoi la ocazii potrivite de materia de învățământ din Religione și numitele acte se explică lămurit așa, încât școlarul să le priceapă ușor și să le întipărească bine în minte. Materii de învățământ, de cari să incopiem actele liturgice, ne ofer cântările, dar mai ales momentele însemnate din viața lui Isus știut fiind, că liturgia nu este decât înfățișarea vieții și activității Mântuitorului. În legătură cu explicările acestea, ce merită deosebita atențiune la serbători ocazionale, să se facă totdeauna și aplicări potrivite punându-se la inima școlarilor frumseța și folosul serviciilor divine, datorința și necesitatea de a participa din tot sufletul și cu toată inima la ele.

În chipul acesta explicăm școlarilor mai ales sânta Liturgie începând cu cei din anul prim dela cele mai ușoare forme liturgice și continuând din an în an până la părțile mai grele.

Dar nu numai în școală, ci și în biserică se cresc copiii pentru cercetarea ei, și anume prin predici și prin săvârșirea serviciilor dumnezeiești cu acuratețe, demnitate și solemnitate.

Unul dintre însemnatele mijloace de a susținea religiozitatea și moralitatea în popor sunt predicile. Predicile însă sunt ascultate cu plăcere și folos, dacă obiectul lor este variat. În interesul variațiunii, dar tot odată și cu scopul de a câștiga pe credincioși pentru cercetarea bisericii, preotul este îndatorat a ține și astfel de predici, al căror obiect să fie explicarea cultului divin, foloasele umblării la biserică ș. a.

Săvârșirea serviciilor divine cu acuratețe, demnitate și solemnitate încă atrage pe om la

biserică și-l face să iee parte activă la serviciile divine. Deci cântările, rugăciunile și cetirile liturgice să nu fie numai o mormăitură, ci interpretarea lor să fie răspicată și pe înțeles. - Preotul slujitor și cântăreții să fie conștii de lucrul, ce-l plinesc. Fiecare act liturgic să se prezente cât se poate de solemn.

Ajutați de părinți și urmând atât învățătorul cât și preotul indegetărilor arătate, școlarii se dădau a lua parte activă la serviciile dumnezeiești și prin aceasta se introduc pe neștiute în viața bisericească, devin oameni bisericești. Aceasta introducere își ia începutul din momentul, în care copiii încep a iubi biserica și a ține cu scumpătate la toate așezămintele, obiceiurile, datinele și disciplina ei. Pe copiii bisericești îi vedem cântând în cor și în strană, zicând anumite rugăciuni liturgice, îmbrăcați la faclii și ripizi, cetind, unde e obiceiul, apostolul cu mare dragoste și multă bucurie. Ei se mărturisesc și cuminecă regulat și după toate rânduelile. Pentru omul bisericeș cercetarea bisericii este o necesitate, iar participarea la întreaga viață bisericească împlinirea celei mai plăcute datorințe.

Mărturisirea și cuminecătura, ca acte de mare valoare pentru viața școlarilor și credincioșilor noștri, merită deosebită atențiune.

Cu privire la pregătirea școlarilor pentru primirea acestor taine, însemnăm următoarele:

Școlarii încă de mici să se îndatineză a-și da loru-și samă în fiecare sară înainte de culcare de faptele de peste zi. Dacă au săvârșit fapte rele, să se căească părându-le rău, că le-au săvârșit, să-și propună a nu le mai săvârși, să se roage lui Dumnezeu, să-i ierte, și dacă să poate să îndrepteze fapta rea. Copiii mai mari la stabilirea păcatelor făcute să aibe în vedere poruncile dumnezeiești și bisericești. Prin neascultarea părinților d. e. au călcat porunca a cincea, prin înșelarea unui coleg porunca a opta etc. Pe lângă rugăciunile pentru iertarea păcatelor, ei să se și marturisească, căci păcatele grele numai prin mărturisire se pot ierta. Pe lângă satisfacția, ce o pot ei da persoanelor vătămate, să se supună și canonului dat de preot în scaunul mărturisirei. Acestor școlari, cari pășesc la taina mărturisirii, li se explică — în legatură cu parabola despre fiul pierdut — însaș taina și rugăciunile ei. Tot odată li se expune modul, cum să se prezinte la mărturisire și să se mărturisească, ca taina să-le fie spre folos.

Școlarilor mai mici li-se spune în legatură cu istorisirea „Cinei de taină“, că precum Isus a binecuvântat acolo pânea și vinul și le-a dat apostolilor, așa face și preotul. El binecuvântă pânea și vinul în altar, când se cântă la litur-

1) Explicarea acestui cult nu formează în școala poporală un obiect de învățământ de sine stătător. Este lucru greșit și neducător la scop a propune în școala poporală o Liturgică sistematică.

gie: „Pre tine te laudăm“, și apoi le dă oamenilor, când aceștia se cuminecă. Preotul și oamenii fac așa, pentru că așa a poruncit Isus, de care trebuie să asculte și copiii.

Școlarii mai mărișori li-se poate vorbi de profacerea pâinei și a vinului în corpul și sângele lui Isus. Abia școlarii din semestrul II al clasei a treia li-se predă taina cuminecării.

Toți școlarii însă trebuiesc cu mare grijă pregătiți pentru primirea acestei taine, și anume atât sufletește cât și trupește. Sufletește prin cele ce le-am vorbit la mărturisire și prin propunerea rugăciunilor sântei cuminecături; trupește prin post, grijierea corpului, îmbrăcarea în haine de sărbătoare etc. Tot asemenea li-se spune, ba chiar arată, cum să se prezinte la cuminecătură și cum se împărtășesc cu ea.

Încă câte-va observări de natură disciplinară.

Pentru școlari toate sărbătorile sunt asemenea de însemnate. Înainte de a intra în biserică, școlarii se adună în școală. La timpul potrivit pornesc la biserică în rând, câte doi, mai întâiu fetițele, apoi băieții. În biserică fie care școlar se așează la locul său, ce-l păstrează în tot decursul anului. Pentru de a încunjuța eventuale neordine la designarea locului, este bine, ca învățătorul să facă la începutul anului, când nu e servit divin, o conducere de probă la biserică, cu care ocaziune să se designeze școlarii locul și să li-se spună, cum să stea și ce să facă în biserică. Un învățător harnic nu pune censor peste școlarii săi, ci singur îi supraveghează.

Toți școlarii cercetează sânta liturgie. Vercornia și Utrenia o cercetează copiii mai mărișori. Cei mari de tot iau parte și la celelalte servitii divine obicinate (d. e. dăni). Demiterea din biserică se face la sfârșitul serviciului, dar' dacă se țin predici, ce nu sunt pentru copiii mai mici, parastase, atunci înainte de a se începe acestea școlarii să se demită acasă. Școlarii din anii ultimi stau la predici, pe cari le înțeleg. Când e ger mare sau sunt morhuri epidemice, copiii se dispensează dela biserică.

La împărtășirea cu sânta cuminecătură se admit toți copiii. La mărturisire școlarii dela clasa IV în sus. Este o mare greșală, că credințioșii noștri nu se deprind încă de școlari cu mărturisirea.

Cuvântare

despre păzirea unui obicei vechiu de a primi creștinii în casele lor sfințirea apei, înaintea nașterii Domnului și la patronul casei.

„Drept aceea fraților, . . . țineți predaniile, cari v'ați învățat ori prin cuvântul ori prin epistolia noastră“. II. Tes. 2, 25.

Învișilor Creștini!

În biserica lui Hristos, adevărat în societatea creștinilor s'a introdus încă dela ss. Apostoli obiceiul de a se sfinți apa și a se stropi cu apă sfințită toate lucrurile, care au trebuință de curățire și sfințire, precum sunt bisericile, casele, oamenii, sămănăturile și requizitele bisericesti cum sunt: s. cruce, s. icoane, ornatele, clopotele, praporii ș. a. Pentru sfințirea aceasta a apei ss. părinți ai bisericii au compus și rugăciuni și cântări frumoase, ce se ceteșc și cântă de către preot, care sevârșește sfințirea aceasta. Sfințirea apei însă la început o poftiau dela preot mai ales acei creștini, în a cărora casă se întâmplau boale, nenorociri și pagube mari în gloate, în vite, în sămănături, pentru că sfințirea apei era și este ținută la creștini ca un mijloc de apărare contra duhurilor necurate, pentru a-le izgoni; ca un mijloc de apărare contra nălucirilor diavolului pentru a-le risipi; ca un mijloc de apărare contra boalelor sufletești și trupești pentru a-le vindeca; ca un mijloc, prin care se curăță și îndreaptă sufletul la rugăciune către Dumnezeu; în sfârșit ca un mijloc, prin care se înaintează și se păzește averea omului de nenorociri și pagube. Așa învață s. maică biserica.

Sfințirea această a apei are la Români felurite numiri, și anume: în Ardeal îi zic sfeștanie, în România aghiasmă, iar în aceste părți a-le Bănătuului vodiță. Aceste numiri toate sunt străine limbei noastre, căci ea are alt nume curat românesc adevărat: sfințirea apei.

Obiceiul acesta s'a păzit în biserica creștină dela ss. apostoli până astăzi cu mare scumpătate. Ce zic eu, că s'a păzit? Nu numai s'a păzit, ci s'a întins și înrădăcinat tot mai tare, deoarece mai târzior sfințirea apei n'o poftiau numai acei creștini, în casa cărora se întâmplau boale, nenorociri și pagube, ci în multe locuri toți creștinii fără deosebire poftiau să li-se sfințească casele de 3 ori pe an la cele 3 zile mari, adevărat: la nașterea Domnului, la învierea Domnului și la praznicul casei, ca prin rugăciunile, ce se fac la sfințirea apei, să se izgonească toate relele; să se aducă binecuvântarea lui Dumnezeu și ei să sârbeze cu mai mare curățenie și bucurie duhovnicească acele zile mari, ce le pomenii mai înainte.

În alte locuri iar poftiau creștini și mai mult, — poftiau, ca preotul să-le sfințească casa și în toată luna odată și adevărat totdeauna în ziua cea dintâi a luni. Cererea aceasta nu li-se putea implini pretutindenea într'o singură zi, decât numai unde comunitatea era mică, fiindcă preotul nu poate săvârși mai mult

decât cam 20 sfinții de apă într-o zi, iar o comunitate de regulă n'are numai atâtea, ci mai multe case, care nu se puteau sfinți toate în ziua dintâi a luni, ci trebuiau să mai rămână și pentru a 2-a și chiar a 3-a zi. Ca să se încunjure nașterea de nemulțămiri între creștini, pentru că unora li-se sfinția casa în 1-ma și altora în a 2-a zi, preoții au introdus obiceiul d'a se sfinți apa în s. biserică pentru comunitatea întreagă și apoi a pleca cu apă sfințită prin comună, ca să stropească casele și pe locuitorii lor cântând cântarea s. crucii și sărutându-se s. cruce. În chipul acesta să putea sfârși stropirea tuturor caselor din o comunitate în o singură zi, în ziua dintâi a luni. Acolo însă, unde preotul din cauza bătrânețelor nu putea face nici stropirea aceasta, o făceau școlarii, cari se învățau și să trimeteau să o facă, dar luați bine sama numai stropirea cu apă, sfințită mai înainte prin preot.

Obiceiul d'a săvârși în casă sfințirea apei la nașterea Domnului, la învierea Domnului și la praznicul casei, l-au avut și credincioșii parohiei noastre. Ei au păzit cu scumpătate datina aceasta ca un obicei creștinesc și folositor, predat dela tată la fiu, dela fiu la nepot, dela nepot la strănepot și așa mai departe până în anii din urmă. În anii din urmă însă au început a părăsi cu încetul acest obicei așa, că la sărbătoarea nașterii Domnului, ce trecu am constatat că din 310 case ale parohiei, au primit sfințirea apei numai 100, iar 210 n'au mai poftit-o. Eu nu vreau să vorbesc acum despre aceea, că ei au lăpădat obiceiul d'a pomeni morții în biserică la Sâmbăta morților din căslegi, în Sâmbăta morților dinainte de Rusale și în Lunea morților după Dumineca Tomei; nu vreau să vorbesc acum nici de aceea, că ei au lăpădat obiceiul d'a pomeni pe iubiții lor repositați la s. liturgie nici măcar odată într'un an necum un an întreg, cum se cuvine; nu vreau să vorbesc acum nici despre aceea, că puțini mai țin obiceiul d'a cere săvârșirea parastasului dela preot pentru iubiții lor repositați nici măcar la 40 de zile, necum la 1/2, de an și la 1 an; nu vreau să vorbesc acum nici despre aceea, că mulți dintre ei lăpădă și cununia ca a 6-a taină și se îndestulează cu legământul civil al căsătoriei; nu vreau să vorbesc acum despre aceste și multe alte obiceiuri creștinești, ce le-au părăsit și le părăsesc, căci n'am timp. Voiu atinge aici mai pe larg mai ales aceea: cum credincioșii parohiei noastre lăpădă acum încă un obicei moștenit dela ss. apostoli, obiceiul de-a sfinți apa în casa lor de 3 ori pe an la acele 3 zile mari, ce-le pomenii mai înainte. Oare prin aceasta nu dau ei un semn învederat, că au pierdut credința în Dumnezeu, credința în evanghelie, credința în învățătura bisericeii? Ba da, fără îndoială; căci necredința și cauza necredinței lor și-o arată ei singuri — fără conștiință — prin niște vorbe nebune și neînțelepte.

Ascultați numai, cât de neînțelepte și nebune sunt vorbele, cu care unii din ei întâmpină pe preotul,

care merge la casa lor, ca să le săvârșească sfințirea apei; ci așa zic: „Nu era lipsă, domnule preot, să te ostenești până la noi, căci și noi ne putem ruga și lui Dumnezeu întocmai ca și voi, cum se pot ruga și nazarenii.“ Oare aceste vorbe nu dovedesc, iubiților, că cei-ce le vorbesc au pierdut credința, au lăpădat învățătura și obiceiurile s. maice bisericeii și se lipsesc mai bucuros de învățătura și năravurile nazarenilor, cari sunt dușmani de moarte ai bisericeii noastre? Contra acestor creștini — numai cu numele — preotul ca un ostaș (soldat) bun al lui Hristos trebuie să se scoale și să apere credința, obiceiurile și așezămintele noastre bisericești; preotul trebuie să asculte cuvântul s. Scripturi, care zice: „Strigă cu tărie, nu încetă, ca o trâmbiță înalță-ți vocea ta și spune poporului păcatele lor.“ Isaia cap 58—1. Da, preotul e dator să spună acestor oameni, că dacă lăpădă mereu obiceiurile și așezămintele bisericeii noastre se vor trezi, că au eșit din biserică lui Hristos adecă din societatea creștinilor adevărați. Și oare ce credeți, că se va întâmpla cu ei? De sigur aceea, ce s'a întâmplat în vremea potopului cu cei ce au rămas afară de corabia lui Noe, că adecă toți s'au inecat în valurile apei până la unul, iar Noe cu ai săi ca plăcuții lui Dumnezeu s'au purtat scutiți de potop asupra valurilor. Căci trebuie să știți, iubiților, că acea corabie, în care Dumnezeu porunci să intre alesul său Noe cu ai săi ca să scape de potop, a prefigurat chiar biserică lui Hristos, în care Dumnezeu poruncește, ca tot patul să intre ca într-o corabie, să formeze o societate sântă alui Dumnezeu și să scape de perirea, ce-o pot pregăti valurile lumii aceștea.

Acest fel de oameni nu trebuie lăsați să sară afară din corabia bisericeii și să peară în valuri, căci noi preoții am păcatul greu, fiindcă ei în prostia lor nu știu ce fac, ci trebuie să le luminăm mintea, să le deschidem ochii, ca să-și vadă singuri prăpastia, în carea vreau să se arunce și să se ferească de ea. Dar ei trebuie rușinați și înfrânți chiar cu armele, ce le folosesc ei față de preot. Arma, cu care se apără ei, este vorba aceasta: „că și ei se pot ruga, ca și preotul.“ Tot arma aceasta vreau s'o întorc acum contra lor și să le zic: Omule! tu zici, că te poți ruga lui Dumnezeu și singur și nu-ți trebuie preoți. Bine, dar părinții, moșii și strămoșii tei oare pentru aceea au poftit, ca preotul să-le facă sfințirea apei în casa lor, pentru că ei doară n'au știut să se roage lui Dumnezeu? Dar și tu singur oare pentru aceea ai primit sfințirea apei în casa ta atâția ani până acum, pentru că n'ai știut să te rogi lui Dumnezeu? Dar când, unde și dela cine învățași să-te rogi lui Dumnezeu așa de bine, încât acum nu mai ai trebuință de preot? Omule! din vorbele tale pricep, că tu n'ai lipsă nici de ss. taine ale bisericeii, adecă de botez, de mărturisire, de cuminecătură, de cununie și de maslu; apoi nici de alte ceremonii sfinte cum sunt: înmormântarea, parastasul, pomenirile ș. a. căci toate acestea sunt, împreunate cu rugăciuni ca și sfințirea apei. Ba chiar

rugăciunile Vecerniei, Utreniei și Liturגיעi, ce se săvârșesc publice în s. biserică pentru toată lumea prin preot, sunt pentru tine de prisos fiindcă tu zici, că te poți ruga lui Dumnezeu și singur și n'ai trebuință nici de preot nici de biserică. Oare nu miroasă — nu put vorbele tale a nazarenism, care a lăpădat preoția și toate așezămintele bisericeii? Oare nazarenismul să fie putut clătina în sufletul tău dreapta credință a bisericeii, ce au păzit-o părinții, moșii și strămoșii tăi? Ea sama iubitele, că vorbind așa, tu te batjocurești pe tine singur, pe părinții, pe moșii și strămoșii până la genunchele cele mai depărtate, făcându-i pe ei și pe tine proști și neînțelepți fiindcă n'ați știut să vă rugați singuri lui Dumnezeu, ci v'ați folosit de preoți; ba mai mult, ia sama, că tu vatămi chiar pe Hristos și pe ss. apostolii, cari au întemeiat biserica creștină (creștinătatea). au așezat preoția și celelalte taine ale bisericeii și a rânduit obiceiurile bisericeii; da, îi vatămi socotindu-i de amăgitori și înșelători, fiindcă au așezat lucruri fără folos, o batjocură aceasta, de care să ferească Dumnezeu pe tot natul din noi.

Dar dacă a mai rămas în sufletul tău un picuț de creștinătate, atunci gândește, omule! Că e mai bine să poțtești sfințirea apei în casa ta mai des decât rar ori nici decum. Căci ce este sfințirea apei? O rugăciune frumoasă, prin carea creștinul își aduce aminte de Dumnezeu și cere scutul lui atotputernic contra tuturor relelor. Apoi oare nu este mai bine să-ți aduci tu singur aminte de Dumnezeu mai des, decât singur Dumnezeu să fie silit să-ți aducă aminte de el. Căci atunci, când Dumnezeu îți aduce aminte de sine o face aceasta prin pedepse și bătăi infricoșate, care se țin lanț. Dumnezeu nu bate cu băta, cum zice proverbul, ci cu încetul, cu mereuțul și bătaia lui ustură, doare mai rău decât boata și ține lung. Și el sloboade bătaia lui, când merge omului mai bine când el nici nu gândește. El trimite mai întâiu niște semne la părere mici, iar grele la cântar; aceste semne sunt d. e. un glas tainic, ce răsună prin casă neintrerupt mai multe zile; sberatul neobicinuit al unei vite din curte; urletul neindatinat al unui câne, întors cu fața-i tristă către tine, prin cari semne Dumnezeu vrea să-ți descopere, că rele mari au să se întâmple în casa ta. Dacă tu nu-ți aduci aminte de Dumnezeu, atunci el îți tremite un lanț de rele mai mici. Acestea sunt d. e. predarerea unor moșii prin procese, perderea unor vite prin furt, perderea unei sume oarecare de bani prin târguri. Dacă nu-ți aduci aminte de Dumnezeu nici acum, el lasă a se descărca asupra casei tale rele mari, pedepse grele, cum sunt d. e. boala în vite, adevă: în cai, în boi, în vaci, în oi, care crapă una după alta și tu plângi și-ți bați peptul văzând cu ochii, cum averea ta se prăpădește, dar nu poți ajuta. Iar când ai perdut toate vitele, Dumnezeu sloboade relele în familia ta (în gloata casei tale), care asemenea se bolnăvește pe rând unul după altul. Abia acum simțești bătaia lui Dumnezeu, abia acum îți aduci aminte de Dumnezeu, te spării

ți îngheață sângele în vine și ce faci? Te duci la preot și cu inimă smerită acum îl rogi să-ți faca în casa ta o rugăciune pentru apărarea casei, familiei și averii tale de relele ce le pomenii. Iar preotul ce face? Face tocmai „rugăciunea sântirei apei“, ce-o poruncește s. biserică la așa întâmplări rele, rugându-se către Dumnezeu pentru sănătatea gloatelor, pentru înmulțirea vitelor și depărtarea relelor și stropind casa, gloatele și curtea cu apă sântită și sărutându-se s. cruce.

Acum te întreb, omule! dacă tu ști să te rogi lui Dumnezeu singur fără preot, cum ziceai mai înainte, pentru-ce nu te rogi singur și acum? Pentruce acum alergi la preot? Să-ți spun eu: mai înainte ți-se părea, că n'ai lipsă, iar acum nevoia te silește. Mai înainte îți mergea bine și înaintai în toate și pentru aceasta în loc să-ți aduci aminte singur mai des de Dumnezeu, care te ajută, te-ai făcut atât de sumeț și sburdad, cât ai început a lăpăda și chiar batjocori obiceiurile creștinilor, ba nu voiai să ști nici că avem un Dumnezeu, dela care ai toate și de care trebuie să te temi și să ascuți ca de domnul și stăpânul tău și al tuturor. Acum însă Dumnezeu singur s'a văzut silit, ca să-ți aducă aminte de el și să-ți arate, că înzădar te sumețești, că tu nu ești decât un verme slab și fără putere și că tot, ce ai și ce ai avut, Dumnezeu ți-a dat; și tu calci poruncile lui; de aceea el a rădicat asupra ta varga și sbiciul său și te bate cum bate părintele binevoitor pe un fiu neascultător și te silește acum să te temi de el și să ascuți de poruncile lui.

Vedeți, iubitorilor, cât de neînțelept vorbesc și se poartă acești creștini? Vedeți, cum lăpădă rugăciunea sfințirei apei din casa lor și cum în urmă când se descarcă asupra lor nenorocirile cele mai mari, sunt siliți să o poțtească aceea? De aceea vă îndemn, vă rog chiar, nu lăsați, nu lăpadați, nu părăsiți obiceiurile și așezămintele bisericeii; dar mai ales sfințirea apei la nașterea și învierea Domnului și la praznic (patronul casei) n'o lăpadați din casa voastră, ca să nu vă lapede Dumnezeu pe voi, n'o părăsiți, ca să nu vă părăsească Dumnezeu pe voi și să n'o poțtiți tocmai atunci, când se descarcă bătaia lui Dumnezeu, căci va fi cam târziu. Aduceți-vă aminte, că lăpădând rugăciunea sfințirei apei, lăpadați un obicei bisericesc folositor iar, lăpădând obiceiurile, vatămați pe Domnul nostru Isus Hristos și pe ss. apostoli, cari singuri au așezat acelea și la a căror ținare s. apostol Pavel ne îndeamnă, când în epistolia către Tesaloniceni cap II vers 15 așa zice: „Drept aceea fraților, țineți predaniile, care vați învățat ori prin cuvântul ori prin epistolia noastră“; căci vătămarea aceasta Dumnezeu n'o lasă nepedepsită iar pedapsa — bătaia lui se va descărca asupra casei vătămătorului și-l va smeri sub sbiciul lui usturător, când nici nu gândește. Deci păziți-vă și cereți sfințirea apei totdeauna și când vă merge bine, ca să n'o cereți tocmai când vă cercă relele și nenorocirile, căci atunci va fi rău. Urmați exemplul (pilda) părinților vostri, cari au păzit cu multă evlavie acest obicei și atunci darul Domnului

nostru Isus Hristos și dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împreunarea sântului Duh va fi cu voi cu toți. Amin.

Simeon Bartolomeiu.

In ce măsură poate contribui casa părintească la educația școlară?

(Fine)

Am arătat în liniamente generale în ce măsură ar putea contribui casa părintească la educațiunea școlară. Mulți se vor întreba, cu drept: „ei bine, aceste sunt frumoase sfaturi dar cum s'ar putea realiza în viitor“. E necesar deci a ilustra și mijloacele și modalitățile cari ar asigura și numai relativ rezultatele pozitive contemplate în espunerile de mai sus.

Considerând că conceptele de educație ale părinților sunt tot așa de puține și defectuoase decât de mare indiferența lor; considerând mai departe că câștigarea de concepte adevărate și folositoare iarăș numai prin învățator, ca cel mai înalt for intelectual educativ, se poate mijloci: este de o necunjurabilă trebuință stabilirea unui contact mai viu și intim între părinți și învățator, ce ar putea avea un caracter de conveniri confidentiale periodice. Acest contact e la noi cu totul neglijat. Este necesar ca aceste conveniri din inițiativa celor competente să se inactiveze cu toată stăruința și seriozitatea ce o pretinde importanța lor practică. În aceste întruniri se pot discuta toate chestiunile ce ating educația copiilor.

Părinții și învățatorul se vor sfătui și lămurii reciproc, dezvoltându-se de-o parte mai multă bunăvoință de altă parte suprimându-se ori ce porniri înguste izvorite din prejudeții nebazate și alimentate numai de neștiința părinților. În aceste întruniri s'ar lămurii convingerea părinților, că învățatorul e cel mai mare și adevărat binevoitor al copiilor lor, el este cel mai mare destoinic și cel mai competent în ale educațiunei, ei pot deci să-l sprijinească ascultându-i și urmând sfaturile lui. Astfel inima lor se va încălzi tot mai mult pentru opera frumoasă și generoasă a educațiunii și prin conlucrarea lor sinceră și conștie vor și promovă cu succes educația școlară. Sprijinindu-se astfel reciproc casa părintească și școala, ar dispărea ori-ce contrast dintre părinți și învățator, iar copii vor simți că asupra lor planează o putere și supraveghiere comună și unitară atât în școală cât și acasă, carea pretinde dela ei ascultare, ordine și îndreptare.

Aceste întruniri s'au introdus mai întâi în Germania de unde pornesc toate inoirile și reformele practice de educația și rezultatele sunt surprinzătoare. La noi cât am cetit, s'au introdus numai în unele școale din capitală cu rezultate nu mai puțin însemnate.

Pe lângă aceste întruniri ar trebui să îndrăgească părinții cetitul tratatelor ușoare de educațiune. E lucru știut, că capabilitatea de a educa pretinde o independență

și îndemănare anumită, carea se poate câștiga prin teorie, aplicată nemijlocit. Pentru popor sunt foarte potrivite: Reflecșiunile despre aducațiune scrise de zelosul învățator G. Cătană. Păcat că această broșură încă nu e destul de lătită la popor.

Considerând apoi, că dela natură educația copilului e mai mult încredințată mamei, este absolut de lipsă ca tot prin cetit să se redice nu numai îndemănarea de a educa ci și nivelul intelectual al mamelor, al femeilor. Ce e mai păgubitor decât aceea, că atunci când tata voinde să aplice copilului o pedeapsă meritată, mama nu poate să-și supprime iubirea ei, ci îndemnă de aceasta sare în ajutorul copilului. Prin aceasta suferă prestigiul tatălui și mama a comis o greșală mare, care mai târziu se rezbună asupra ei, prin aceea, că copilul bazat pe indulgența și cruțarea ei nu o va ascultă. Prin astfel de părtinire a copilului din partea mamei sau intors — din partea tatălui față de mamă, — să subșapă reciproc autoritatea părinților, din ce urmează neascultarea și nesupunerea, care face înposibilă orice acțiune educativă durabilă. Rezultă deci, că la întrunirile competente mai ales mamele ar trebui să participe și ele ar câștiga dela aceste și ar ajuta prin aceste mai mult. Cetitul le-ar reinprospetă și lămurii mai mult aceea ce ar auzi dela învățator în întrunire.

S'ar putea face mult în interesul educației școlare și introducerea așa numitelor „cantine școlare“ care în România sunt introduse de ani de zile. Că împrejurările sunt mai favorabile acolo acestor instituțiuni, este adevărat, fiind acolo sprijinite de societate prin ajutoră bănești de toți factori și autoritățile cari au atingere cu școala. Este însă și aceea adevărat că nici la noi nu se ține de domeniul imposibilității. Folosul lor mare e, că copiii în lipsa supraveghierii părinților, stau sub supraveghierea nemijlocită a învățatorului, și nu suferă în absența părinților nici de cele ale mâncării:

* * *

Vorbind despre casa părintească ca factor puternic de educațiune, nu pot să las neatinsă nici influința puternică educativă a familiei mai mari: a societății. Despre aceasta s'ar putea scrie un tratat foarte amănunțit și care nu se poate cuprinde în cadrul acestei teme decât numai ca adaus. Sub noțiunea; „societate“ înțeleg mai ales pentru școalele noastre, — pe preoții noștri și autoritățile bisericești-școlare locale. Mai ales preoții sunt aceia, cari după învățator au cea mai nemijlocită influință asupra tinerimei școlare. Iar dacă konzultăm istoria, esperiem că preoții au fost primii educători din timpurile vechi, — ei au fost cei dintâi cari spre educarea religioasă a creștinilor din vreme au înființat școale. Prin școalele aceste s'a dezvoltat și întărit biserica lui Hristos. Rezultatele uimitoare ale acestor școale n'au putat fi realizate decât prin deosebitul devotament și adevărată abnegațiune creștinească a acelor oameni pioși și luminați, cari au înțeles atât de mult activitatea educativă a școalei. Și dacă astăzi nu preoții ci învățătorii sunt conducătorii școalei, nu însemnează că ei și-au încheiat

misiunea lor educativă. Studiul religiunii care oferă cel mai larg teren pentru educația religioasă-morală, a ajuns din nou în mâna preoților. Ei au ajuns astfel în poziție mai favorabilă în împlinirea misiunii lor educative. Legătura dintre fiitorul creștin matur și preot să stabilește încă din cea mai fragedă etate și devine din ce în ce mai puternică mai intimă, iar activitatea educativă mai ușoară mai fructuoasă. Iar cultivând și moralizând preoțimea pe copii, fiitori adulți și mai târziu capi de familie, aceștia la rândul lor ca părinți mai luminați și mai morali, prin creșterea ce o dau copiilor lor, vor contribui la educația școlară în măsură mai însemnată. Atunci va deveni casa parintească adevărata aliată a școlii și nici școlii nu i se va imputa mai mult în mod atât de nedrept lipsa de rezultate bune și de neîmplinire a chemării sale.

Închei cu dorința ferbinte, ca toți factorii cari au influență directă sau indirectă asupra educației copiilor să sprijinească școala în mod sincer și cu puteri unite în activitatea ei educativă, întru creșterea astorfel de generațiuni, cari să asigure existența, prosperarea și vaza neamului nostru.

Petru Bandu

Varietăți

Mulțămită publică. Pentru edificândă biserică din comuna bis. Sălciua de jos, tractul Lupșei au mai contribuit din dieceza Caransebeșului următorii: Din parohia Ilova, tractul Caransebeșului: dl Nicolae Jurcă și Ianăș Isac câte 2 cor., Ioan Bona și Zaharie Giurgiu câte 1 cor., Andreiu Bona, Izidor Bona și Petru Bona câte 40 fil., Ioan Huro 30 fil., Vasile Bona 20 fil., Ioan Bona 40 fil. Suma 10 cor. 10 fil. 2. Din parohia Luncavița, tractul Mehădiei: George Tirbut & Max Sten câte 1 cor., Iancu Serbescu 40 fil., Biserica gr. or. rom. din localitate 5 cor. Suma 7 cor. 40 fil. Din parohia Nicolinț, tractul Verșetului: Biserica gr. or. rom. 10 cor., Georghe Miskevits not. cerc. 5 cor., Antonie Popoviciu paroh și Andreiu Draghina câte 2 cor., Ilie Mangiu și Vasile Popovici învățator câte 1 cor., Dimitrie Petcu inv. 50 fil. Suma 21 cor. 50 fil. Din parohia Mircovăț, tractul Bisericii Albe: Comuna bisericăscă 1 cor. 10 fil., Iosif Balmez 1 cor., Ioan Ciuciu 80 fil., Toma Butean 60 fil., Iancu Vulpe 50 fil., Nicolae Ionanovits, George Ciuciu, Vasile Badescu, Traila Gava, Stefan Jivan, Ioan Lazar câte 40 fil., Simeon Vulpe, Ioan Ciuciu, Adam Baia, Paraschin, Ciuciu, Iosif Paraschiv, Iosif Badescu, Paun Ciuciu, Vartolomeiu Drăgan, Toma Muntean, Parastie Ciuciu și Ioan Prevalitura câte 20 fil., George Vulpe, Ioan Butean, Mita Vulpe, Ioana Buica și Vida Butean câte 10 fil., Ana Gava și Ana Muntean câte 6 fil. Suma 9 cor. 22 fil. Din parohia Kostely, tractul Ciacovei (?) 3 cor. Pentru sprijinul și iubirea dovedită către neam și biserică primească maritimșii donatori și pe această

cale cea mai ferbinte mulțămită. Sălciua de jos la 3 Februarie 1905. Romul Gomboș presbiter ort.

Aviz. Onoratele Oficii parohiale, cari au primit „Apelul” nostru sunt respectuos rugate a reînapoiă cu ori-ce rezultat și fără amânare lista de colectă pentru edificândă nouă biserică subsemnatului Oficiu parohial gr. or. Sălciua de jos la 3 Februarie 1905. Romul Gomboș presbiter.

Bibliografie

Dr. theol. George Popoviciu: *Istoria Românilor Bănățeni*. Lugoj 1904. Editura autorului. 8°, pag. 424. Prețul 6 cor. (7 franci). *Se poate procura dela „Tipografia și Librăria diecezană” în Caransebeș.*

Concurs

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor diecezan din 18 Ianuarie a. c. Nr. 3993 B. ex 1904 se escrie concurs, pentru un capelan, lângă veteranul preot Dionisiu Popovici din **Tincova**, protopresbiteratul Logojului, cu termen de 30 de zile.

Respectivului capelan i se încheieștează $\frac{1}{2}$ parte din dotațiunea parohială.

Tincova din ședința comitetului parohial gr. or. rom. ținută la 17 Octomvrie 1904.

Ioan Stanescu

președinte

Arsenie Voșinariu

notar

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Aviz!

Onoratele comune bisericești și particularii, cari restează cu obonamentul la „FOAIA DIECEZANĂ” ori pentru alte lucruri cumpărate dela stabilimentul nostru diecezan, sunt rugați, ca în interesul lor propriu să binevoască a-și achită cât mai curând datoria, pentru ca să nu fim siliți a încassă dela dâșșii pretensiunile noastre pe calea procesului, prin ceea-ce li s'ar cauza numai spese fără trebuință.

Totodată rugăm și pe acei p. t. Domni, cărora li s'a trimis șpre vinzare „Calindarul Românilor” pe anul 1905, ca să ni înăpoeze imediat exemplarele nevindute.

**Administrația
Tipografiei și Librăriei diecezane**

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Făgețana“, ca societate pe acțiuni în Făget sunt prin aceasta invitați în sensul §-lui 15 al statutelor societății la a

XIII-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Făget, Joi la 16 Martie n. 1905 la 10 oare a. m., în localul societății.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Raportul direcțiunii despre activitatea instit. și despre rezultatul gestiunii anului XIII.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Aprobarea bilanțului.
4. Decisiunea asupra împărțirii profitului curat, realizat în anul al XIII-lea de gestiune.
5. Darea absoluturului membrilor în direcțiune și în comitetul de supraveghiere.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.
7. Eventuale propuneri făcute în senzul §-lui 26 din statutele societății.
8. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală sau în persoană sau prin plenipotențiati, sunt invitați în virtutea §-lui 16 din statutele societății a-și depune acțiunile D-lor cu o zi înainte la cassa societății.

Făget, la 22 Februarie st. n. 1905.

Direcțiunea.

Active		Contul bilanț				Direcțiunea Pasive			
Cassa în numărar		18972	98	Fonduri sociale:					
Realitățile institutului		70851	78	Capital de acțiuni 2000 b.					
Efecte publice		49345	40	à C. 200	400000	—			
Acțiuni străine		20720	—	Fondul de rezervă	9158	51			
Împr. pe cambii cu cavenți		598421	93	Fondul realităților	12460	86			
" " " cu acop. hip.		198041	11	Fondul de penziune	71657	72	493277	09	
" " " hipotecă		233810	85	Depuneri spre fructificare			849776	90	
" " " oblig. cu cavenți		194834	88	Cambii reescomptate			134828	—	
Credite de cont-curent		111956	52	Interese anticipate pro 1905			12611	—	
Mobiliar	1910	63		Diverze conturi creditoare			28248	83	
După amortizare de 10%	191	06	1719	Profit curat			33358	10	
Diverze cont. deb. și int. rest.			53424						
cor.			1552099	92	cor.			1552099	92

Eșite		Contul profitului și perderilor				Întrate			
Interese pentru depuneri		46922	90	Interese dela împr. pe cambii			64781	99	
" " " camb. reesc.		7477	53	" " " camb. cu			17853	65	
Salare, relut de cvartir și				acții hipotecare			18293	03	
marce de pres.		21774	96	Interese dela împr. pe hip.			14770	52	
Porto, tipărituri și alte		5418	67	" " " pe obligaț.					
Contribuție directă		8748	43	" " " credite de cont-			7716	49	
" " " după inter.				curent			1254	40	
depuneri		4692	30	Interese dela efecte publice			1020	—	
Contribuție comunală		1473	42	Profit dela realități			1263	—	
Competință de timbru		479	07	" " " acțiuni străine			4143	87	
Dare de drum		560	51	Proviziune					
10% amortizare din mobiliar		191	06						
Profit curat		33358	10						
cor.			131096	95	cor.			131096	95

Făget, la 31 Decemvrie 1904.

Director executiv:

Sebastian Olariu m. p.

Pentru comptabilitate:

Toma F. Haneșiu m. p.

Adam Groza m. p.

Axentie Gaita m. p.

George Popovici m. p.

Alexandru Iclozan m. p.

Vasilie Nicorescu m. p.

Conturile prezente examinându-le conform legilor și statutelor le-am aflat exacte și cărțile purtate în bună regulă.

Făget, la 22 Februarie 1905.

Comitetul de supraveghiere:

Dim. Iosof m. p. Dim. Carabaș m. p. Dim. Tătar m. p. I. Popovici m. p. Ad. Leșnican m. p.